

Nr 302.

Av herr Edberg, *angående ny och reformerad lagstiftning om jakt.*

Frågan om jaktens ordnande har alltid varit ett tviste- och diskussionsämne. Och om jakten i vårt land numera ej är någon viktig näringsgren, så är den i alla fall en så pass viktig fråga, att det är ej en dag för tidigt, att statsmakterna taga upp denna fråga i hela dess vidd till en allsidig utredning, ty liksom på andra områden genomgripande reformer genomförts, torde det vara nödvändigt att göra det även på jaktens område. För många är ju jakten en fråga av underordnad betydelse, för andra däremot är den av större betydelse. Att exakt uppge vad värde vårt villebråd inbringar per år är nog omöjligt, då en stor del förbrukas i det enskilda hushållet, men enligt fackmäns uppgifter torde jaktens värde per år kunna räknas till cirka två miljoner kronor. Mycket mer skulle med all säkerhet kunna utvinnas, därest en rationell jaktvård komme till stånd. Det synes därför som om en part borde ha det allra största intresset i denna fråga, nämligen staten.

Tyvär måste man ju säga, att lagen om jakt är föråldrad och omodern. Olägenheterna ha påtalats i tal och skrift, och oftast äro anmärkningarna berättigade. Den nuvarande lagen om jakt kan ju icke vara anpassad efter nutidens förhållanden trots de på senare år gjorda förändringarna. Oftast skapar nuvarande jaktlag lagöverträdelser — åtminstone i en del trakter av vårt land. I Norrland t. ex. där små och ofta långsträckta skogsskiften finnas på ända till ett par mil långa, säger det sig självt, att jakträtten å ett sådant jaktområde är ej mycket värd, såvida jaktlagens bestämmelser skola efterlevas. Men följderna har blivit den, att på de flesta orterna — åtminstone då det gäller småvilt — inga jaktgränser finnas för vissa jägare. Däremot då det gäller älgjakten söka ju de större skogsägarna och bolagen genom sina tjänstemän bevaka sina intressen. Men i de allra flesta fall vid bedrivande av älgjakt med s. k. ståndhund överträda oftast jägarna jaktlagens bestämmelser. Oftast går ett eller flera små skogsskiften mellan de större skogskomplexen, där älg och hund passera förrän hunden lyckas få stånd på älgen och jägaren lyckas fälla den samma. Exempel finnas, där privata skogsägare med några tusen hektar skogsmark blivit åtalade och bötfällda, därför att hund följt älg över ett bolagsområde och således jagat på otillåten mark.

Ännu mera överträdelser försiggå, då det gäller jakten på småvilt. Jag tror mig kunna påstå, att vad åtminstone vissa delar av Norrland beträffar överträdelser av jaktlagens bestämmelser äro så allmänna, att knappast någon jägare går fri från lagöverträdelser i en eller annan form.

Jag skall ej i detta sammanhang nämna tjuvskyttet, som i vissa av Norrlands milsvida skogar florerar, och som ej, enligt mitt förmenande, kan stävjas förrän en ny jaktlag kommer till stånd.

Vad skyddet av vårt småvilt beträffar, torde det enligt mitt förmenande bli nödvändigt, att effektivare åtgärder vidtagas för utrotande av vissa rovdjur

och fåglar. Effektivare åtgärder måste också vidtagas mot kattors och hundars utelöpande i skog och mark. I Norrlands skogar kan man ofta tidigt på vår- och sommarmorgnarna få höra klingande hardrev, och det sorgligaste är att dessa hundar i en del fall t. o. m. ha till ägare sådana personer, som säga sig företräda jaktvårdens intressen. Visserligen heter det i lagen, att ägare av hund är skyldig att viss del av året ha hund i band och att ägare till hund, som gör skada å annans mark, är skyldig ersätta skadan, men jag frågar: hur många gånger kan man få tag på en jagande hund, än mindre bevisa, vad skada en sådan jagande hund gör? Enligt mitt förmenande måste effektivare åtgärder vidtagas mot sådana utelöpande hundar, icke minst för att skydda och värna småkreatur — får — som oftast släppas ut på bete i Norrlands-skogarna.

I södra delarna av vårt land är sådant mycket sällsynt, men däremot ströva i skog och mark kattor, som härja vilt bland de små har- och fågelungarna. Vad dessa marodörer förmå uträtta under den tid, när fågel- och harungarna äro små, förstår var och en som något känner till förhållandet. I lagen heter det visserligen "att katt som träffas på viss del av annans mark må saklöst dödas". Men när man påträffar en katt ute i markerna är det nog mera sällan man är rustad med skjutvapen och kan döda densamma. Enligt mitt förmenande måste effektivare åtgärder vidtagas mot kattors skadegörelse. Det händer ej så sällan i Norrland att till de s. k. fäbodställena man transporterar kattor för att utrota råttor, men resultatet blir oftast det, att katten, i stället för att fånga råttor, låter en hel mängd har- och fågelungar bli sitt byte. Villigt skall erkännas, att detta är en ömtålig fråga att beröra för de som skola reformera vår jaktlag, ty katten är som husdjur omhuldad av många. Katten torde, när den löper ute i mark och skog, vara ett bland de värsta rovdjur bland vårt småvilt.

Den jakt, som mest blivit omdiskuterad, är jakten på älg och i år har i en av våra stockholmstidningar frågan ordentligt diskuterats. Vad som i dessa inlägg mest påtalats, är användandet av dåliga gevär, slätborrade och med runda kulor. Ur rent humanitetsskäl borde ej sådana gevär komma i fråga vid älgjakt. Visserligen kan nog ett sådant gevär med rundkula döda, men detta då på kortare avstånd. Men det är nog mera sällan sådana tillfällen yppa sig. Oftast blir älgen sårad och får plågas en längre tid, och i många fall får älgen genomgå en plågsam död, varvid oftast köttet ej kommer till någon nytta. Gevär 8 mm. och däröver är däremot med mantlad blyspetskula ett vapen som effektivt dödar både på kortare och längre avstånd, därest skotten äro rätt placerade å älgen.

En annan fråga, som mycket diskuterats, är, vid vilken ålder en person skall få idka jakt å älg. Den allmänna uppfattningen är nog den, att åldersgränsen borde sättas till fyllda 18 år. Visserligen kan påvisas, att en yngling under 18 år i vissa fall kan skjuta lika säkert och t. o. m. säkrare än äldre skyttar, men otvivelaktigt finnas mera reflexionsförmåga och sinnesnärvaro hos en äldre person, d. v. s. just vad som behöves då det gäller älgjakt.

Vad själva rätten till jakt beträffar, synes det mig som om sammanslutningar i byalag eller större jaktområden vore det enda riktiga, ty då först kan det bli någon kontroll med jakten. För den som då så önskade kunde ju hela jakt-rätten eller vissa jägare genom jaktkort erhålla jakträtt.

Markägarna skulle enligt mitt förmenande själva kunna överenskomma och uppgöra förslag till jaktområden, vilka förslag skulle översändas till kommunalnämnden för yttrande och fastställelse. Klagorätt borde också finnas hos Konungens befallningshavande.

Självfallet skulle jakten i första hand vara förbehållen markägarna inom jaktlaget, men skulle dessutom, om sålunda av markägarna beslutades, jakträt-ten kunna överlätas till arbetare m. fl. mot en skälig jaktavgift, s. k. jaktkort. Enhetliga prisbestämmelser för dessa jaktkort kunna ju ej vara lämpligt, be-roende på jaktområdets läge, tillgång till villebråd o. s. v., varför jaktlaget borde uppgöra prisförslag härom.

Vad själva jakten å älg beträffar, böra de som fälla älg erlægga en avgift av kr. 25:— för varje skjuten älg, vilken summa skulle användas till jaktvår-dens befrämjande i riket, t. ex. till ersättning för premier av vissa rovdjur och rovfåglar. Vidare kunde tänkas vissa fåglars och djurs planterande från en trakt till en annan. Dessa fåglar kunde tänkas vara raphöns och fasaner. Ersättning skulle också kunna utgå för skada, som älgen åstadkommer å vissa marker. Visserligen är det å stora delar av vårt land, såsom i Norrland, där älgen ej gör någon nämnvärd skada, men å den delen av landet behöves särskilt kraftigt ingripande mot utrotande av exempelvis rovfåglar. All jakt hör ju så intimt tillsamman, att det bästa är gott nog, som ordspråket lyder!

Om en jägare ej uppgiver skjutna älgar eller betalar för skjutna sådana, bör jakträtten vara sådan jägare fräntagen för fem år framåt. På så sätt skulle överträdelser i den delen knappast förekomma.

Det är klart, att i en sådan genomgripande jaktreform som den här ovan åberopade jag ej i väsentliga delar kan uppdraga bestämda riktlinjer för en ny jaktlag, utan har jag endast i vissa frågor velat göra några påpekanden, som enligt mitt förmenande borde tagas i betraktande vid frågans eventuella utredning.

Jag anser emellertid frågan vara av så pass stor betydelse, att tiden nu kan vara inne för statsmakterna att upptaga den till ingående utredning, varför jag härmed hemställer,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en förutsättningslös utredning i denna fråga samt sedermera för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 22 januari 1931.

P. J. Eddberg.

I motionens syfte instämmer

L. M. Petersson,

Broaryd.